

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 580/2017-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 31. januára 2018 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka a zo sudov Marianny Mochnáčovej a Milana Ľalíka prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED]; [REDACTED]; [REDACTED], [REDACTED]; [REDACTED], [REDACTED]; [REDACTED], [REDACTED]; [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], právne zastúpených advokátkou JUDr. Zdenkou Benčíkovou, advokátska kancelária advocatius s. r. o., Palackého 45/12, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 929/08 a takto

rozhodol:

1. Základné právo [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 929/08 porušené boli.

2. Okresnému súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 929/08 prikazuje konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume každému po 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je im Okresný súd Pezinok povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] priznáva spoločne a nerozdielne úhradu trov právneho zastúpenia v sume 1 386,17 € (slovom tisícristoosemdesiatšesť eur a sedemnásť centov), ktorú je Okresný súd Pezinok povinný vyplatiť na účet ich právnej zástupkyne JUDr. Zdenky Benčíkovej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 580/2017-20 z 15. novembra 2017 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ],

██████████; ██████████; ██████████; ██████████,
██████████; ██████████; ██████████; ██████████;
██████████; ██████████; ██████████; ██████████,
a ██████████, ██████████ (spolu ďalej len „sťažovatelia“), vo veci
namietaného porušenia základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej
republiky (ďalej len „ústava“) a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane
ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu
Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 929/08.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že v konaní vedenom okresným súdom pod
sp. zn. 5 C 929/08 sa žalobou podanou 28. januára 2008 sťažovatelia v procesnom postavení
žalobcov domáhajú proti žalovaným určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam
a sťažnosťou podanou ústavnému súdu namietajú porušenie nimi označených práv (i)
z dôvodu zbytočných prietáhov v tomto konaní, ako aj (ii) z dôvodu, že okresný súd, ktorý
dvakrát už konanie zastavil a ktorému bola vec odvolacím súdom vrátená na opätovné
konanie a rozhodnutie, údajne nerešpektoval záväzný právny názor odvolacieho súdu, ako
aj (iii) z dôvodu, že okresný súd nemal sťažovateľom umožniť vyjadriť sa k vykonanému
dokazovaniu a zisteným skutočnostiam, a napokon aj (iv) z dôvodu, že okresný súd
nevyhovel žiadosti sťažovateľov o prerušenie konania do rozhodnutia správneho orgánu
vo veci reštitúcie sporných nehnuteľností.

3. Sťažovatelia v sťažnosti okrem iného tiež uviedli:

*„Sťažovatelia sú toho názoru, že postup súdu prvej inštancie, ktorým rozhodol
o zastavení konania bez toho, aby predtým právoplatne a riadne rozhodol o návrhu
navrhovateľov na prerušenie konania, porušuje ich právo na súdnu ochranu a spôsobuje
zbytočné prietahy v konaní...“*

*V súdnom konaní sp. zn. 5 C 929/2008 vedenom na Okresnom súde Pezinok, bolo
sťažovateľom odopreté právo vyjadriť sa k dôkazom a skutkovým zisteniam vyplývajúcich
z dokazovania, čím došlo k porušeniu viacerých zákonom garantovaných práv im
prislúchajúcich.*

Súd prvej inštancie svojim postupom a rozhodovaním nerešpektujúc právny názor odvolacieho súdu, rozhodol tak, že nedodržel zásadu právnej istoty a legitímnych očakávaní, čím porušil zákonom garantované právo na spravodlivý súdny proces bez zbytočných prieťahov.

Postup súdu v konečnom dôsledku zatažil sťažovateľov, ktorí museli vynaložiť neopodstatnené výdavky v podobe úhrady súdneho poplatku a trov konania.“

4. Vzhľadom na uvedené sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľov: 1/ [REDACTED]... 2/ [REDACTED]... 3/ [REDACTED]... 4/ [REDACTED]... 5/ [REDACTED]... 6/ [REDACTED]... 7/ [REDACTED]..., podľa Článku 48 ods. 2 Zákona č. 460/1992 Zb. Ústavy Slovenskej republiky a Článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C/929/20002 porušené bolo;

2. Okresnému súdu Pezinok, ako súdu prvoinštančnému, zakazuje, aby pokračoval v porušovaní základných práv a slobôd sťažovateľov a prikazuje, aby vo vedenom konaní postupoval bez ďalších zbytočných prieťahov;

3. Sťažovateľom, 1/ [REDACTED]... 2/ [REDACTED]... 3/ [REDACTED]... 4/ [REDACTED]... 5/ [REDACTED]... 6/ [REDACTED]... 7/ [REDACTED]..., priznáva primerané zadostučinenie vo výške 5.000 EUR (slovom: päť tisíc eur) na každého sťažovateľa, dovedna priznáva 35.000 EUR (slovom: tridsaťpäť tisíc eur), ktoré im je Okresný súd Pezinok povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu;

4. Právnemu zástupcovi sťažovateľov, advokátskej kancelárii advocatius s. r. o., je Okresný súd Pezinok povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia v konaní pred Ústavným súdom, v sume 1.387,17 EUR (slovom: tisíc tristo osemdesiatšesť eur a sedemnást' centov) v zmysle priloženého vyčíslenia, na číslo účtu právneho zástupcu sťažovateľov vedené..., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

5. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci za okresný súd písomne vyjadrila jeho podpredsedníčka listom sp. zn. Spr. 2/18 z 11. januára 2018 a k vhodnosti ústneho pojednania veci sa právna zástupkyňa sťažovateľov vyjadrila listom z 5. januára 2018.

5.1 Podpredsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení okrem prehľadu procesných úkonov v danej veci tiež uviedla:

„Vec je pomerne skutkovo i právne zložitá. Bolo vykonané rozsiahle dokazovanie, ktoré si vyžiadalo i súčinnosť iných orgánov štátnej správy. Problémom je i ustálenie právomoci súdu konať, keďže súd 2x zastavil konanie pre nedostatok právomoci, avšak tieto rozhodnutia boli odvolacím súdom zrušené. Problém, okrem zložitosti skutkového stavu je ten, že Okresný úrad, pozemkový a lesný odbor, viedol konanie o reštitučných nárokoch žalobcov, ktoré sa vzťahovali k nehnuteľnosti, ktorá je predmetom určenia vlastníckeho práva v konaní sp. zn. 5 C 929/2008. Túto skutočnosť tunajší súd opakovane vyhodnotil ako nedostatok právomoci vo veci konať.“

Konanie trvá viac ako 9 rokov, pričom k dĺžke konania jednoznačne prispel fakt, že z dôvodu opakovaných procesných návrhov strán bol spis opakovane predkladaný Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o odvolaní a tiež Najvyššiemu súdu SR na rozhodnutie o dovolaní. Procesné strany tiež niekoľkokrát požiadali o odročenie pojednávania. V súčasnosti je dôvodom nerozhodnutia vo veci úmrtie žalobkyne 8/ Či v tomto prípade ide o zbytočné prietahy v konaní ponechávam na úvahu Ústavnému súdu SR.

Súhlasíme s prejednaním veci bez nariadenia ústneho pojednávania.“

5.2 Právna zástupkyňa sťažovateľov vo svojom vyjadrení k vhodnosti ústneho pojednávania uviedla:

„Sťažovatelia k danej Výzve uvádzajú, že netrvajú na ústnom pojednaní ich Sťažnosti.“

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

7. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. V súvislosti so sťažnosťou sťažovateľov sa žiada v prvom rade podotknúť, že ústavný súd je pri svojom rozhodovaní podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom sťažovateľov (sťažnostným petitom), ktorí sú v danom prípade navyše zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovatelia domáhajú v petite svojej sťažnosti, preto vzhľadom na citované znenie petitu sťažnosti sťažovateľov ju ústavný súd prijal na ďalšie konanie a o nej vecne rozhodol len v súvislosti s namietaným porušením ich základného práva a práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, aj keď v odôvodnení sťažnosti kvalifikovane právne zastúpení sťažovatelia namietali aj porušenie základného práva na spravodlivé súdne konanie aj z dôvodu, že okresný súd v napádanom konaní vydanými rozhodnutiami, ktorými konanie opakovane zastavil, nerešpektoval záväzný právny názor nadriadeného odvolacieho súdu, že

im neumožnil vyjadriť sa k vykonanému dokazovaniu, a napokon aj z dôvodu arbitrárnosti rozhodnutí o nevyhovení návrhu účastníkov na prerušenie konania. Avšak tieto tvrdenia, ktoré sťažovatelia uvádzajú iba v texte sťažnosti mimo petitu, je podľa názoru ústavného súdu potrebné považovať iba za súčasť ich argumentácie (napr. III. ÚS 149/04, III. ÚS 235/05, II. ÚS 65/07). Okrem toho ústavný súd na margo uvedených námietok iba nad rámec uvádza, že sťažovateľmi namietané konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 5 C 929/08 ešte nie je skončené, takže sťažovatelia sa môžu domôcť ochrany pred nimi namietaným postupom okresného súdu, ktorým im mala byť znemožnená realizácia ich procesných práv (vyjadriť sa k dokazovaniu) ešte v rámci tohto konania najneskôr v odvolaní proti meritórnemu rozhodnutiu, a pokiaľ ide o sťažovateľmi spochybňované či už meritórne alebo procesné rozhodnutia, sťažovatelia sa môžu obdobne domáhať ochrany proti nim či už v rámci im prístupných riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov proti týmto rozhodnutiam alebo sťažnosťou podanou proti konečnému rozhodnutiu, k čomu v danom prípade nedošlo, preto ústavný súd v tejto časti sťažnosti sťažovateľov nevyhovel, tak ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto rozhodnutia.

9. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

10. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

11. V súvislosti s prvým kritériom „zložitosť veci“ ústavný súd posudzované konanie, ktorého predmetom je určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, v zásade nepovažuje za právne zložité, pričom v tejto súvislosti sa nemožno stotožniť ani s obrannou

argumentáciou okresného súdu o právnej zložitosti veci z dôvodu potreby ustálenia otázky právomoci súdu vo veci konať, pretože v tomto smere bol okresný súd usmernený odvolacím súdom. Aj keby bolo možné prihliadnuť na obranu okresného súdu o určitej skutkovej zložitosti konania z dôvodu rozsahu dokazovania vyžadujúceho si spoluprácu s inými orgánmi verejnej moci, v konečnom dôsledku však táto skutočnosť v kontexte s charakterom procesného postupu okresného súd nemôže ospravedlniť viac ako 9 rokov trvajúce konanie bez jediného meritórneho rozhodnutia vo veci. Napokon aj podpredsedníčka okresného súdu v liste sp. zn. Spr. 2054/2017 z 28. augusta 2017, ktorý bol odpoveďou na sťažnosť sťažovateľov na prieťahy v konaní adresovanú predsedovi okresného súdu, túto uznala za dôvodnú.

12. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľov ako účastníkov konania, z prehľadu procesných úkonov poskytnutého okresným súdom ani z jeho vyjadrenia ústavný súd nezistil, aby sťažovatelia svojím správaním prispeli k predĺženiu posudzovaného konania, sťažovatelia boli v tomto konaní kvalifikovane právne zastúpení a prostredníctvom právnej zástupkyne sa zúčastňovali na pojednávaniach a v primeraných lehotách reagovali na výzvy okresného súdu. V tejto súvislosti sa však žiada podotknúť, že sťažovatelia musia strpieť predĺženie konania v dôsledku rozhodovania o nimi podaných opravných prostriedkoch.

13. Napokon sa ústavný súd zaoberal aj postupom okresného súdu a pri vyhodnotení tohto postupu bol ústavnému súdu podkladom prehľad procesných úkonov v danej veci spracovaný a predložený okresným súdom (prehľad procesných úkonov však nebol spracovaný chronologicky podľa ich dátumov, ale podľa čísiel listov, pozn.).

13.1 Ústavný súd podľa uvedeného prehľadu procesných úkonov zistil v postupe okresného súdu viaceré obdobia procesnej pasivity, resp. nečinnosti, a to napríklad od 14. júla 2009, keď bolo okresnému súdu doručené už aj vyjadrenie druhého žalovaného k „... *späťvzatiu žaloby*...“, do 5. marca 2010, keď okresný súd uznesením „... *zamietol*...“ návrh účastníkov na prerušenie konania, pričom v tomto období vyše 7 mesiacov okresný súd nevykonal žiadny procesný úkon súvisiaci s meritórnym prerokovaním veci. Obdobne okresný súd nekonal 1 rok aj v období od 17. januára 2012, keď okresný súd v súvislosti

s doručovaním rozhodnutia odvolacieho súdu zisťoval miesto pobytu žalobkyne v 3. rade, do 16. januára 2013, keď okresný súd pojednával vo veci. Nečinnosť v trvaní viac ako 5 mesiacov okresný súd vykazoval aj od 26. marca 2013, keď okresný súd zrušil nariadený termín pojednávania (z prehľadu procesných úkonov nie je zrejmý dôvod, pozn.), do 18. septembra 2013, keď okresný súd vyzval na podanie informácie príslušný pozemkový úrad, pričom v tomto období okresný súd síce nariadil jedno pojednávanie, avšak aj toto zrušil (dôvod opäť z prehľadu procesných úkonov nie je známy, pozn.). Od 17. apríla 2014, keď bolo vo veci nariadené pojednávanie, do 3. októbra 2014, keď sa konalo pojednávanie, okresný súd viac ako 5 mesiacov nevykonal žiadne dokazovanie ani iný procesný úkon. Nečinnosťou bol poznačený postup okresného súdu aj v čase od 2. marca 2015, keď sa konalo pojednávanie, do 4. septembra 2015, keď sa konalo ďalšie pojednávanie, t. j. viac ako 5 mesiacov.

13.2 Na ťarchu okresného súdu však nie je možné pričítať obdobia, keď sa spis nachádzal z dôvodu odvolacieho konania na Krajskom súde v Bratislave (3x) alebo dovolacieho konania na Najvyššom súde Slovenskej republiky (1x), pretože v tomto období okresný súd objektívne nemohol ovplyvniť priebeh a plynulosť tohto konania.

14. Na základe uvedených zistení ústavný súd konštatoval porušenie sťažovateľmi označených práv, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

IV.

15. V nadväznosti na bod 1 výroku a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľom ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci vedenej pod sp. zn. 5 C 929/08 bez zbytočných prietáhov.

16. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadost'učinenie.

16.1 Sťažovatelia sa domáhali priznania im primeraného finančného zadosťučinenia v sume každý po 5 000 €.

16.2 Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitostí v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je pre sťažovateľov dostatočným zadosťučinením, preto uznal za odôvodnené priznať im aj finančné zadosťučinenie v sume každému po 1 000 €, tak ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

16.3 Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil (v danom prípade okresný súd), je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu ústavného súdu.

17. Ústavný súd priznal sťažovateľom (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu ich právneho zastúpenia advokátkou, ktorá si uplatnila nárok na ich úhradu v sume 1 387,17 €. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny (§ 11 ods. 3 vyhlášky) za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2017 pri zastupovaní dvoch a viacerých sťažovateľov je 73,67 € a hodnota režijného paušálu je 8,84 €.

17.1 S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľom spoločne a nerozdielne nárok na úhradu trov za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2017 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu) v celkovej sume 1 386,17 € vrátane režijného paušálu a 20 % DPH. Ústavný súd sťažovateľom nepriznal nárok na úhradu trov konania za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2018, a to za vyjadrenie k vhodnosti ústneho pojednávania po prijatí sťažnosti, pretože toto vyjadrenie neprinieslo žiadne nové poznatky k meritórnemu prerokovaniu veci. Sťažovateľom tak

vznikol spoločne a nerozdielne nárok na úhradu trov v celkovej sume 1 386,17 €, tak ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. januára 2018